

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1129/2020
15.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислава Ступар, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Бранислав Вулић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1130/19 од 23.09.2019. године, у седници одржаној дана 15.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1130/19 од 23.09.2019. године, у ставу првом изреке у односу на досуђену камату, тако што се обавезује тужени ББ из ... да тужиоцу АА из ..., на износ главног потраживања од 11.500 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, исплати, за период од 30.10.2012. године до 24.12.2012. године, камату по стопи коју прописује Европска централна банка, у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, а ОДБИЈА тужбени захтев тужиоца преко износа камате обрачунате по тој стопи, до износа камате обрачунате по стопи законске затезне камате, као неоснован, док се у преосталом делу ревизија туженог ББ из ..., изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1130/19 од 23.09.2019.године, одбија, као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 2724/16 од 13.12.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је примарни тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд туженог обавезе да му на име дуга због неоснованог обогаћења исплати новчани износ од 1.125.845,00 динара, са законском затезном каматом почев од 30.10.2012. године до исплате, као и трошкове парничног поступка, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд туженог обавезе да му на име дуга због неоснованог обогаћења исплати новчани износ од 11.500 евра са законском затезном каматом почев од 30.10.2012. године па до коначне исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије важећем на дан исплате, као и трошкове парничног поступка са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате. Ставом трећим изреке, одбијено је преиначење

тужбе у овој правној ствари. Ставом четвртим изреке, одбијен је предлог тужиоца за издавање привремене мере обуставом поступка продаје извршног повериоца, овде туженог, на основу закључка о јавној продаји Основног суда у Сомбору под бројем И 690/11 од 17.08.2012. године, на некретности уписаној у ЛН бр. ... К.О. ... породична стамбена зграда у улици ... број ..., израђена на КП бр. ... са припадајућим земљиштем под зградом и уз зграду, површине од 02а и 14кв.м, до правноснажног окончања овог поступка. Ставом петим изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 250.500,00 динара.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж 1130/19 од 23.09.2019. године, ставом првим изреке, жалбу тужиоца усвојио, укинуо пресуду Основног суда у Новом Саду П 2724/16 од 13.12.2018. године и пресудио тако што је тужбени захтев усвојио па је обавезао туженог да тужиоцу на име дуга због неоснованог обogaћења исплати новчани износ од 11.500 евра, са законском затезном каматом почев од 30.10.2012. године па до исплате, у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена, све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије важећем на дан исплате, као и износ од 385.233,00 динара, на име трошкова парничног поступка са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу на име трошкова жалбеног поступка исплати износ од 96.054,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је, благовремено, изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужилац је доставио одговор на ревизију туженог.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...87/18), па је нашао да је ревизија туженог делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни повреда из става 1. тог члана Закона, пред другостепеним судом, која би могла утицати на доношење законите и правилне одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, син тужиоца, ВВ је, правноснажном пресудом Општинског суда у Новом Саду П 2304/05 од 16.05.2007. године, обавезан да туженом ББ, исплати износ од 10.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са каматом у висини есконтне камате коју прописује Европска централна банка почев од 16.01.2004. године па до исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 130.450,00 динара. Тужени је у својству извршног повериоца поднео, против ВВ, као извршног дужника, Општинском суду у Новом Саду, предлог за извршење горе наведене пресуде, ради принудне наплате дуга па је извршни суд одредио извршење продајом непокретности извршног дужника и то породичне стамбене зграде у ... у улици ... број ..., власништво

извршног дужника, ради намирења потраживања извршног повериоца, а овде туженог, на име главнице, припадајуће камате, трошкова парничног и извршног поступка. Тужилац је туженом, како би спречио продају непокретности, а имајући у виду да је уговором о купопродаји од 27.07.2010. године који за предмет има исту породичну стамбену зграду, преузео све обавезе које су настале уписивањем терета од стране извршног повериоца ББ из ..., на тој непокретности, исплатио укупно, на основу приложених признаница, износ од 15.000 евра, а потом је, у извршном поступку дана 29.12.2012. године, уплатио на име главнице износ од 11.763 евра, након чега је Основни суд у Сомбору, решењем И 690/11 од 04.12.2012. године, обуставио извршење и укинуо све спроведене извршне радње.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио примарни тужбени захтев тужиоца за износ од 1.125.845,00 динара, са законском затезном каматом почев од 30.10.2012. године па до исплате и евентуални тужбени захтев тужиоца за износ од 11.500 евра, са законском затезном каматом почев од 30.10.2012. године па до коначне исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије важећем на дан исплате, пошто је закључио да је основан приговор недостатка активне легитимације имајући у виду да тужени није био ни у каквом правном односу са тужиоцем, већ са његовим сином ВВ.

Другостепени суд је, након одржане расправе, усвојио жалбу тужиоца, укинуо првостепену пресуду и тужбени захтев тужиоца усвојио обавезавши туженог да му на име дуга због неоснованог обogaђења исплати новчани износ од 11.500 евра, са законском затезном каматом почев од 30.10.2012. године па до исплате, у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена, све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије важећем на дан исплате, у смислу одредбе члана 296. тачка 1, 212. и 210. Закона о облигационим односима. По оцени другостепеног суда, тужени је дужан да тужиоцу врати стечено без основа, односно оно што му је тужилац исплатио на основу приложених признаница, с обзиром да је у извршном поступку, дана 29.10.2012. године, тужилац укупно исплатио 11.763 евра коју исплату је тужени, као извршни поверилац, прихватио и након тога предложио обуставу извршног поступка, на који начин је тражени износ тужени стекао без основа. По налажењу другостепеног суда, тужбени захтев није постављен као примарни и евентуални тужбени захтев у смислу одредбе члана 197. став 2. Закона о парничном поступку јер је тужилац захтевао исплату различитих новчаних износа из истог основа, што је суштински исти захтев.

По оцени Врховног касационог суда, одлука другостепеног суда је у погледу главног потраживања правилна а у погледу камате делимично правилна.

Одредбом члана 296. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да обавезу може испунити не само дужник него и треће лице. Поверилац је дужан примити испуњење од сваког лица ако има неки правни интерес да обавеза буде испуњена, чак и кад се дужник противи том испуњењу, сходно ставу 2. те одредбе Закона.

Ко је исти дуг платио два пута, пак макар једном по основу извршне исправе, има право тражити враћање по општим правилима о стицању без основа, јер је тако прописано одредбом члана 212. Закона о облигационим односима. Кад се враћа оно што је стечено без основа, морају се вратити плодови и платити затезна камата и то, ако је стицалац несавестан од дана стицања, а иначе од дана подношења захтева, сходно одредби члана 214. истог Закона.

У конкретном случају, тужилац је као лице које има правни интерес да буде испуњена обавеза извршног дужника, његовог сина ВВ, испунио обавезу коју је његов син имао према туженом, као извршном повериоцу, тако што је вансудским исплатама измирио целокупни дуг свог сина, а потом је у извршном поступку за исти дуг платио износ од 11.763 евра. Пошто је тужилац исти дуг платио два пута, следи да има право да тражи враћање по општим правилима о стицању без основа, сходно одредби члана 210. став 1. Закона о облигационим односима, са каматом од дана подношења тужбе (05.09.2012. године), па му је камата правилно призната почев од 30.10.2012. године, како је тужбом тражио пошто у парничном поступку суд одлучује у границама захтева који су стављени у поступку, сходно одредби члана 3. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужени у ревизији указује да су судови пропустили да утврде да је приликом покретања поступка за принудну наплату пописом, проценом и продајом некретнине, власник исте, ВВ, ту непокретност продао ГГ, која је уговором од 27.07.2010. године исту некретнину продала тужиоцу АА. Међутим, та чињеница не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, имајући у виду да чињеница да је тужилац имао правни интерес да исплати туженом дуг свог сина није била спорна, а да је тужени, као поверилац тужиочевог сина, примио испуњење обавезе свог дужника, коју је испунио тужилац. Неосновани су наводи ревизије туженог да тужилац у току поступка није пружио релевантне доказе да је своју обавезу према туженом испунио. Супротно томе, изведеним доказима је утврђено да је тужилац туженом, у више наврата исплаћивао новчане износе у еврима, на основу приложених признаница па му је тако исплатио укупно износ од 15.000 евра, да би потом, у извршном поступку вођеном ради принудне наплате истог дуга, исплатио још 11.763 евра што значи да је исти дуг платио два пута.

Међутим, при одлучивању о обавези туженог да тужиоцу, на износ главног потраживања исплати камату, другостепени суд је погрешно применио материјално право, а на правилну примену материјалног права Врховни касациони суд пази по службеној дужности, сходно одредби члана 408. ЗПП. Почев од 01.01.2002. године, на основу одлуке о условима и начину замене страних средстава плаћања за евро („Службени лист СРЈ“ бр. 71/2001), евро је средство плаћања у 12 земаља Европске монетарне уније, па се, сходно наведеној Одлуци, на евро плаћа камата по стопи коју прописује Европска централна банка у динарској противвредности по званичном курсу Народне банке Србије. То значи да је тужени дужан да на износ главног дуга исплати камату по стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.10.2012. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године, када је ступио на снагу Закон о затезној камати („Службени гласник РС“ бр. 119/12 од 17.12.2012. године), по стопи која је прописана одредбом члана 4. став 1. и члана 5. Закона о затезној камати односно у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за

рефинансирање увећане за 8 процентних поена, која се обрачунава на износ главног дуга који гласи на евре, а исплаћује се у динарима. За период од 30.10.2012. године до 24.12.2012. године, тужени није дужан да тужиоцу плати камату по Закону о затезној камати, имајући у виду да тај Закон нема ретроактивно дејство.

На основу изложеног, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци ове пресуде донео у смислу одредбе члана 414. и 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић